

Svar på skriftligt spörsmål SSS 69/2023rd

Svar på skriftligt spörsmål om regeringens nedskärningar i utbildningen i det fria bildningsarbetet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 69/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Laura Meriluoto /vänst:

Hur bedömer regeringen effekterna av nedskärningarna i utbildningen inom det fria bildningsarbetet på 1) livslångt lärande, 2) integrationsutbildningen för invandrare, 3) motion för barn och unga, 4) förebyggandet av marginalisering och 5) pensionärernas välfärd och

hur tryggar regeringen ett heltäckande och mångsidigt nätverk av läroanstalter inom det fria bildningsarbetet samt skötseln av deras lagstadgade uppgifter?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Det fria bildningsarbetet har en viktig roll i utbildningssystemet, där dess uppgift är att ordna utbildning som inte leder till examen med låg tröskel.

I regeringsprogrammet beslutades att sammanlagt 25 miljoner euro ska sparas i statsandelsfinansieringen för det fria bildningsarbetet från och med 2024. Enligt regeringsprogrammet minskas den statliga finansieringen enligt följande: medborgarinstitut 12,5 mn euro, studiecentraler 7 mn euro, sommaruniversitet 2 mn euro, folkhögskolor 2 mn euro och idrottsutbildningscenter 1,5 mn euro. Regeringen har dock vid budgetförhandlingarna beslutat att halvera besparingarna som hänförs till sommaruniversitet och studiecentraler för 2024 så att minskningen av finansieringen av sommaruniversitetet i stället för 2 mn euro är 1 mn euro och minskningen av finansieringen av studiecentraler 3,5 mn euro i stället för 7 mn euro.

Regeringens mål är att läroanstalternas huvudmän ska höja studerandeavgifterna för utbildningarna för att kompensera för den minskade statsandelsfinansieringen. Huvudmännen för läroanstalternas fritt bildningsarbete beslutar om studerandeavgifterna. Således ska huvudmännen i den nya situationen överväga hur mycket det är möjligt att höja studerandeavgifterna eller om huvudmännen har möjlighet att kompensera minskningen av finansieringen med andra inkomster. Det sista alternativet är säkert att minska utbudet så att huvudmännens ekonomi hålls i balans.

Under momentet för fritt bildningsarbete reserveras också årligen statsunderstöd för studiesedelsfinansiering till medborgarinstitut, folkhögskolor och studiecentraler för att sänka eller slopa studerandeavgifterna för vissa målgrupper. Utbildningsstyrelsen beviljar läroanstalternas huvudmän studiesedelsfinansiering på basis av ansökan. I ansökningsanvisningen uppräknas de målgrupper för vars utbildning det är möjligt att bevilja studiesedelsfinansiering och huvudmännen prioriterar i sina ansökningar de målgrupper som är viktiga med tanke på det egna området och utbildningsuppgiften. På så sätt är det möjligt att i studiesedelsfinansieringen prioritera exempelvis pensionärer, studerande med låg utbildningsnivå eller arbetslösa.

Tyngdpunkten under strategiperioden för idrottsutbildningscentren har varit att fokusera på den samhälleliga uppgiften att ta itu med barnens inaktivitet. Det kan antas att utbildningscentrumens huvudsakliga tyngdpunkt trots nedskärningarna även under de kommande åren kommer att vara att fokusera på motion för barn och unga.

Nedskärningarna gäller inte den avgiftsfria integrationsutbildningen för invandrare, det vill säga finansieringen av den utbildning som godkänts i integrationsplanen förblir oförändrad. I regeringens budgetförslag för 2024 ingår dessutom en tilläggsfinansiering på 1 mn euro för den svenskspråkiga integrationsutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet följer upp hur nedskärningarna påverkar de faktiska undervisningstimmarna, studerandeveckorna och studerandedyggen via Utbildningsstyrelsens insamling av kostnadsuppgifter. Nyligen genomförda prestationer gör det möjligt att bedöma hur besparingarna har påverkat utbildningsmängderna. Många aktörer som upprätthåller det fria bildningsarbetet har också ordnat mer utbildning på frivillig basis än vad den statliga finansieringen har räckt till för under årens lopp.

En del läroanstalter inom det fria bildningsarbetet är mycket små. I dessa situationer kan den strukturella utvecklingen av nätverket av huvudmän vara ett alternativ för att säkerställa en hållbar utbildningsverksamhet i det nya läget. Initiativet till en strukturell utveckling tas alltid av huvudmannen, men undervisnings- och kulturministeriet förhåller sig i princip positivt till sådana ansökningar som gäller tillstånd att driva en läroanstalt.

Helsingfors 6.10.2023

Undervisningsminister Anna-Maja Henriksson